

Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

**Ετήσια Απογραφική Έκθεση
2010-2011**

Τμήμα Ψυχολογίας

Θεσσαλονίκη, Ιανουάριος 2012

Οι συντελεστές της Απογραφικής Έκθεσης:

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΟΜΕΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

Πρόεδρος:

Βασιλική Δεληγιάννη-Κουϊμτζή, Καθηγήτρια, Πρόεδρος της Επιτροπής

Μέλη:

Αναστασία Ευκλείδη, Καθηγήτρια

Μαρία Δικαίου, Καθηγήτρια

Παναγιώτα Βορριά, Αναπλ. Καθηγήτρια

*Για την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης και τη συγγραφή της Έκθεσης
συνεργάστηκαν με τα μέλη της ΟΜΕΑ οι:*

Μέλη ΔΕΠ

Χριστίνα Αθανασιάδου

Ελευθερία Γωνίδα

Ελβίρα Μασούρα

Αφροδίτη Μπάκα

Παναγιώτα Μεταλλίδου

Δέσποινα Μωραΐτου

Αριάδνη Στογιαννίδου

Δέσποινα Τατά

Ευαγγελία Φίγγου

Λοιπό Προσωπικό

Κυριακή Καραμούζη (Ε.Τ.Ε.Π.)

Υποψήφιοι Διδάκτορες

Βασιλική Καλατή

Αναστασία Καπατζιά

Θεοπούλα Καστράνη

Νίκη Νεάρχου

Μαρία Ντούμα

Ευτυχία Σταματίου

Στέλλα Τσώτση

Μαρία Χαριζοπούλου

Γλυκερία Χατζηκυριάκου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Συγκριτικός σχολιασμός απογραφικών στοιχείων.....	3
Θετικά και αρνητικά σημεία.....	9
Προτάσεις βελτίωσης.....	12

ΠΙΝΑΚΕΣ

- Επιτομή Στοιχείων του Τμήματος Ψυχολογίας.....	14
- Πίνακας 1. Εξέλιξη του προσωπικού του Τμήματος.....	15
- Πίνακας 2. Εξέλιξη του συνόλου των εγγεγραμμένων φοιτητών σε όλα τα έτη σπουδών.....	16
- Πίνακας 3. Εξέλιξη του αριθμού των νέο-εισερχομένων προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος....	17
- Πίνακας 4. Εξέλιξη του αριθμού των θέσεων και των αποφοίτων του Π.Μ.Σ.....	18
- Πίνακας 5. Εξέλιξη του αριθμού των θέσεων και των αποφοίτων του Π.Μ.Δ. Β' επιπέδου (Phd)....	22
- Πίνακας 6. Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Π.Π.Σ.....	23
- Πίνακας 7. Εξέλιξη του αριθμού των αποφοίτων του Π.Π.Σ.....	24
- Πίνακας 8. Επαγγελματική ένταξη των αποφοίτων του Π.Π.Σ.....	25
- Πίνακας 9. Συμμετοχή σε Διαπανεπιστημιακά ή Διατμηματικά Π.Π.Σ.....	26
- Πίνακας 10. Επαγγελματική ένταξη των αποφοίτων του Μ.Π.Σ.....	27
- Πίνακας 11. Συμμετοχή σε Διαπανεπιστημιακά ή Διατμηματικά Π.Μ.Σ.....	28
- Πίνακας 12. Μαθήματα Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών.....	29
- Πίνακας 13. Μαθήματα Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών.....	35
- Πίνακας 14. Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Π.Μ.Σ.....	43
- Πίνακας 15. Αριθμός Επιστημονικών δημοσιεύσεων των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος.....	47
- Πίνακας 16. Αναγνώριση του ερευνητικού έργου του Τμήματος.....	48
- Πίνακας 17. Διεθνής Ερευνητική/Ακαδημαϊκή Παρουσία Τμήματος.....	49

1. Συγκριτικός σχολιασμός απογραφικών στοιχείων

1.1 Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες του Τμήματος

Ο αριθμός των εγγεγραμμένων φοιτητών και φοιτητριών του Τμήματος, τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο, δεν παρουσιάζει αξιοσημείωτες μεταβολές κατά τα τελευταία 6 ακαδημαϊκά έτη, όπως φαίνεται στους πίνακες 2 και 3. Στο μεταπτυχιακό επίπεδο, φοιτούν περίπου 45 φοιτητές ανά έτος, συχνότητα η οποία αντιστοιχεί περίπου στο 12% του συνόλου των προπτυχιακών φοιτητών.

Ο αριθμός των υποψήφιων διδασκόντων κρίνεται υψηλός (εύρος 38 έως 55 υποψήφιοι διδάκτορες) εάν ληφθεί υπόψη το μέγεθος του Τμήματος.

Ως προς τους αλλοδαπούς φοιτητές, κατά τα προηγούμενα δυο ακαδημαϊκά έτη παρατηρήθηκε μια μικρή αύξηση, αν και ο συνολικός αριθμός των αλλοδαπών παραμένει χαμηλός, χωρίς να έχει ξεπεράσει έως τώρα τα 7 άτομα (βλ. πίν. 2 & 3).

1.1.1. Προπτυχιακές σπουδές

Στον Πίνακα 7 παρουσιάζεται ο αριθμός των εγγεγραμμένων φοιτητών στο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών ανά έτος κατά τη χρονική περίοδο 2004-2011, καθώς και ο αριθμός των αποφοίτων. Ειδικότερα, αναφέρεται ο αριθμός αυτών που ολοκλήρωσαν τις σπουδές τους σε 4 χρόνια (κανονική διάρκεια σπουδών), ή σε χρονική περίοδο μεγαλύτερη από τα 4 χρόνια κατά ένα έως και τρία έτη.

Όσον αφορά στη διάρκεια σπουδών, είναι αξιοσημείωτος ο μικρός αριθμός των φοιτητών που ολοκληρώνουν τις σπουδές τους στα 4 χρόνια. Ειδικότερα, το ποσοστό των αποφοιτησάντων στα τέσσερα χρόνια σπουδών κυμαίνεται από 21,1% (έτος εισαγωγής 2007-2008) έως 24,5% (έτος εισαγωγής 2005-2006). Οι περισσότεροι προπτυχιακοί φοιτητές ολοκληρώνουν τις σπουδές τους στα 5 χρόνια, ενώ όπως φαίνεται από τα στοιχεία που αφορούν τους εγγραφέντες κατά τα έτη 2004-2005 και 2005-2006, πολλοί παρατείνουν τις σπουδές του πέραν των πέντε ετών (39% και 40,7% των φοιτητών που εισήλθαν στο Τμήμα τα έτη 2004-2005 και 2005-2006, αντίστοιχα). Η παράταση των σπουδών εξηγεί και το γεγονός ότι το 13,9% και 24,1% των εισακτέων κατά τα έτη 2004-2005 και 2005-2006, αντίστοιχα, δεν έχει αποφοιτήσει μέχρι σήμερα, αλλά και το ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό (78,9%) των μη αποφοιτησάντων φοιτητών οι οποίοι ξεκίνησαν τις σπουδές τους στο Τμήμα Ψυχολογίας ΑΠΘ το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα 6, ο συνολικός αριθμός των αποφοίτων του προγράμματος προπτυχιακών σπουδών του Τμήματος δεν έχει αλλάξει κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2005-06 έως 2010-11. Ο αριθμός των αποφοίτων κυμαίνεται από 200 έως 210 άτομα.

Κατά παρόμοιο τρόπο, ο μέσος όρος βαθμολογίας των αποφοίτων του Τμήματος, είναι γύρω στο 7.00 με άριστα το 10.00, που σημαίνει ότι η επίδοση των φοιτητών είναι αρκετά καλή.

Όσον αφορά την παρακολούθηση της επαγγελματικής αποκατάστασης των αποφοίτων με βασικό πτυχίο, το Τμήμα δεν κρατά στοιχεία για την πορεία των αποφοίτων του στην αγορά εργασίας.

Οι πίνακες 12.1 και 12.2 παρουσιάζουν το πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών του Τμήματος. Επισημαίνεται ότι πρόκειται για πρόγραμμα σπουδών που εφαρμόζεται για πρώτη φορά κατά το ακαδημαϊκό έτος 2010-11, για το λόγο αυτό δεν υπάρχει η δυνατότητα σύγκρισης με προηγούμενα ακαδημαϊκά έτη. Σύμφωνα με τους παραπάνω πίνακες, πάντως, το καινούργιο αυτό πρόγραμμα επιχειρεί:

(α) να μειώσει τον αριθμό των μαθημάτων ενώνοντας μαθήματα που ανήκουν στην ίδια γνωστική περιοχή

(β) να εισαγάγει μαθήματα εφαρμογών σε συνδυασμό με μαθήματα θεωρίας

(γ) να εισαγάγει το θεσμό των πιστωτικών μονάδων σε σχέση με αυτό των διδακτικών μονάδων που ίσχυε προηγουμένως

Πάντως, και το καινούργιο πρόγραμμα δεν έχει υποχρεωτικά προαπαιτούμενα μαθήματα, ενώ εξακολουθεί να υπάρχει σημαντική απόκλιση ανάμεσα στον αριθμό των φοιτητών που δηλώνουν τα μαθήματα και αυτών που προσέρχονται στις εξετάσεις. Επίσης, ο αριθμός των φοιτητών που συμμετείχαν στην αξιολόγηση των μαθημάτων είναι και αυτή τη φορά μικρός και αυτό μπορεί να αποτελεί στοιχείο που δείχνει το ποσοστό αυτών που παρακολουθούν τα μαθήματα. Τέλος, η υποδομή του Τμήματος όσον αφορά εποπτικά μέσα διδασκαλίας κρίνεται γενικά ανεπαρκής. Πιθανές βελτιώσεις, όσον αφορά τα στοιχεία του προγράμματος είναι πιθανόν να παρατηρηθούν την επόμενη χρονιά, όταν μεγαλύτερος αριθμός φοιτητών θα παρακολουθεί το νέο πρόγραμμα σπουδών και θα αρχίσουν να αποδίδουν οι αλλαγές που έχουν εισαχθεί.

1.1.2. Μεταπτυχιακές/ διδακτορικές σπουδές

Όσον αφορά τους φοιτητές και τις φοιτήτριες των τεσσάρων κλάδων μεταπτυχιακών σπουδών που λειτουργούν στο Τμήμα, η κατάσταση παρουσιάζεται ως εξής:

(α) Π.Μ.Σ. Γνωστικής Ψυχολογίας και Νευροψυχολογίας

Ο συνολικός αριθμός αιτήσεων στο ΠΜΣ Γνωστικής Ψυχολογίας και Νευροψυχολογίας το 2010-2011 παραμένει στα ίδια επίπεδα με τα προηγούμενα πέντε ακαδημαϊκά έτη (13 αιτήσεις). Οι περισσότεροι από τους αιτούντες είναι πτυχιούχοι του τμήματος όπως και τα προηγούμενα έτη, ενώ σταθερός παραμένει και ο αριθμός των προσφερόμενων θέσεων (5) και ο αριθμός των εγγραφέντων (5).

Ο συνολικός αριθμός των αποφοιτησάντων κατά το έτος 2010-2011 παρουσιάζεται μειωμένος (3 άτομα) (βλ. πίνακα 4.1.).

(β) Π.Μ.Σ. Σχολικής και Εξελικτικής Ψυχολογίας

Ο συνολικός αριθμός αιτήσεων στο ΠΜΣ Σχολικής και Εξελικτικής Ψυχολογίας το 2010-2011 αυξήθηκε σημαντικά σε σχέση με τα προηγούμενα δύο ακαδημαϊκά έτη (46 αιτήσεις). Οι περισσότεροι από τους αιτούντες είναι πτυχιούχοι του τμήματος (27), ωστόσο είναι υψηλός και ο αριθμός των αιτούντων από άλλα τμήματα (19). Ο αριθμός των προσφερόμενων θέσεων και των εγγραφέντων το παρόν έτος αυξήθηκε σε σχέση με τα προηγούμενα δύο έτη φτάνοντας τα 9 άτομα. Οι αποφοιτήσαντες παρουσιάζονται λιγότεροι από προηγούμενα έτη (5 άτομα) (βλ. πίν. 4.2).

(γ) Π.Μ.Σ. Κοινωνικής Κλινικής Ψυχολογίας

Ο συνολικός αριθμός αιτήσεων στο ΠΜΣ Κοινωνικής Κλινικής Ψυχολογίας το 2010-2011 παρέμεινε στα ίδια επίπεδα με τα προηγούμενα έτη (45 αιτήσεις). Οι περισσότεροι από τους αιτούντες είναι πτυχιούχοι του τμήματος όπως και τα προηγούμενα έτη (28), αλλά υψηλός είναι και ο αριθμός των αιτούντων από άλλα τμήματα (17). Τόσο ο αριθμός των προσφερόμενων θέσεων όσο και των εγγραφέντων και αποφοιτησάντων παραμένει σταθερός (6 άτομα) (βλ. πίν. 4.3).

(δ) Π.Μ.Σ. Κοινωνικής Κλινικής Ψυχολογίας Εξαρτήσεων και Ψυχοκοινωνικών Προβλημάτων

Ο συνολικός αριθμός αιτήσεων στο ΠΜΣ Κοινωνικής Κλινικής Ψυχολογίας Εξαρτήσεων και Ψυχοκοινωνικών Προβλημάτων το 2010-2011 παρέμεινε στα ίδια επίπεδα με προηγούμενα έτη (73 αιτήσεις). Οι περισσότεροι από τους αιτούντες είναι πτυχιούχοι άλλων τμημάτων (44) τόσο για το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 όσο και για τα προηγούμενα έτη. Ο αριθμός των προσφερόμενων θέσεων και των εγγραφέντων το παρόν έτος αυξήθηκε σε σχέση με τα προηγούμενα έτη φτάνοντας τα 15 άτομα.

Ως προς τον αριθμό των αποφοιτησάντων παρατηρούνται σημαντικές διακυμάνσεις τα τελευταία 6 έτη. Το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 αποφοίτησαν 10 άτομα (βλ. πίν. 4.4)

Συνολικά στα προγράμματα ΠΜΣ του Τμήματος Ψυχολογίας το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 ο αριθμός των αιτούντων είναι κατά πολύ μεγαλύτερος από τον αριθμό των προσφερόμενων θέσεων. Η πλειοψηφία των αιτούντων είναι απόφοιτοι του τμήματος (53%), ωστόσο και ο αριθμός των αποφοίτων άλλων τμημάτων που επιδιώκουν την εισαγωγή τους στα ΠΜΣ του Τμήματος είναι υψηλός (47%). Συνολικά οι προσφερόμενες θέσεις στα ΠΜΣ το έτος αυτό έχουν αυξηθεί σε σχέση με προηγούμενα πέντε έτη.

Επί πλέον, και σύμφωνα με τα συνολικά στοιχεία των Πινάκων 14.1, 14.2, 14.3 & 14.4, ο αριθμός των αποφοίτων του Μ.Π.Σ. του Τμήματος για τις τρεις κατευθύνσεις (Γνωστικής Ψυχολογίας & Νευροψυχολογίας, Σχολικής & Εξελικτικής Ψυχολογίας και Κοινωνικής & Κλινικής Ψυχολογίας) είναι παρόμοιος και κυμαίνεται από 28 έως 32 άτομα συνολικά τα τελευταία πέντε χρόνια (2006-07 έως 2010-11). Μεγαλύτερος είναι ο συνολικός αριθμός των αποφοίτων του μεταπτυχιακού προγράμματος στην Κοινωνική-Κλινική Ψυχολογία Εξαρτήσεων και Ψυχο-κοινωνικών προβλημάτων (56 άτομα για τα αντίστοιχα ακαδημαϊκά έτη), λόγω του μεγαλύτερου αριθμού εισακτέων στο συγκεκριμένο πρόγραμμα συγκριτικά με τις άλλες τρεις κατευθύνσεις.

Τέλος, ο μέσος όρος βαθμολογίας των αποφοίτων του Μ.Π.Σ. και των τεσσάρων κατευθύνσεων του Τμήματος είναι αρκετά υψηλός και κυμαίνεται από 8.40 έως 9.50, που σημαίνει ότι οι επιδόσεις των μεταπτυχιακών φοιτητών είναι άριστες. Η βαθμολογία αυτή αντανakλά το υψηλό επίπεδο των προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών του Τμήματος, αλλά και το υψηλό επίπεδο των μεταπτυχιακών φοιτητών και φοιτητριών οι οποίοι επιλέγονται μέσω πολύ ανταγωνιστικών διαδικασιών (εξετάσεις, βαθμολογία μαθημάτων κατεύθυνσης, βαθμός πτυχίου, συνέντευξη), κάτι το οποίο φαίνεται και σε σύγκριση με το μέσο όρο πτυχίου των αποφοίτων μας (βλ. Πίνακα 6).

Όσον αφορά στο πρόγραμμα διδακτορικών σπουδών του ακαδημαϊκού έτους 2010-2011 έκαναν συνολικά αίτηση 4 άτομα και έγιναν και τα τέσσερα δεκτά. Ο αριθμός αυτός δε διαφέρει σημαντικά από τον μέσο όρο των αιτήσεων κατά τα προηγούμενα έτη -εξαιρουμένου του 2008-2009 κατά το οποίο ο αριθμός αιτήσεων και εγγραφών ήταν πολύ υψηλότερος. Η μέση διάρκεια των διδακτορικών σπουδών κατά την τελευταία πενταετία παρουσιάζεται σταθερή και φτάνει τα τέσσερα ακαδημαϊκά έτη.

Όσον αφορά την επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων των μεταπτυχιακών σπουδών, το Τμήμα δεν έχει συγκεντρώσει ως τώρα σχετικά στοιχεία.

1.2. Το προσωπικό του Τμήματος

Όσον αφορά την εξέλιξη του προσωπικού του Τμήματος δεν παρατηρούνται αξιοσημείωτες μεταβολές, ως προς το συνολικό αριθμό των μελών ΔΕΠ, όπως φαίνεται στον πίνακα 1. Σε σχέση με το 2005-2006, τα μέλη ΔΕΠ έχουν μειωθεί κατά 1 άτομο: παρόλο που πραγματοποιήθηκαν κάποιες προσλήψεις, έγιναν και αντίστοιχες παραιτήσεις το ίδιο χρονικό διάστημα.

Κατά το τελευταίο ακαδημαϊκό έτος, παρατηρείται ο μικρότερος σχετικά αριθμός διδασκόντων επί συμβάσει : πρόκειται για 2 μόνο άτομα, έναντι του ανώτερου αριθμού των 5 ατόμων, κατά το έτος 08-09.

Δεν παρατηρείται καμία μεταβολή στα μέλη ΕΕΔΙΠ και ΕΤΕΠ.

1.2.1 Δημοσιεύσεις, αναγνώριση του έργου και διεθνής παρουσία των μελών ΔΕΠ του Τμήματος

Οι επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος παρουσιάζονται στο Παράρτημα, στον Πίνακα 15. Όπως φαίνεται από τον πίνακα, τα μέλη Δ.Ε.Π. έχουν να επιδείξουν σημαντικό δημοσιευμένο έργο, και ιδιαίτερα, εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές, κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους καθώς και ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές). Ειδικότερα, ο συνολικός αριθμός (Σ) των εργασιών που δημοσιεύθηκαν σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές κατά το ακαδημαϊκό έτος 2010 - 2011 ξεπερνά το μέσο όρο των αντίστοιχων δημοσιεύσεων για τα τέσσερα αμέσως προηγούμενα ακαδημαϊκά έτη: $\Sigma = 35 > M.O. = 30.2$. Το ίδιο ισχύει τόσο για τον αριθμό των κεφαλαίων που δημοσιεύθηκαν σε συλλογικούς τόμους κατά το ακαδημαϊκό έτος 2010 - 2011, σε σύγκριση με το μέσο όρο των αντίστοιχων δημοσιεύσεων για τα τέσσερα προηγούμενα ακαδημαϊκά έτη ($\Sigma = 23 > M.O. = 17.2$), όσο και για τον αριθμό των ανακοινώσεων σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) ($\Sigma = 68 > M.O. = 60$). Μάλιστα, τόσο ο αριθμός των κεφαλαίων που δημοσιεύθηκαν σε συλλογικούς τόμους όσο και ο αριθμός των ανακοινώσεων για το ακαδημαϊκό έτος 2010 - 2011 υπερβαίνουν τους αντίστοιχους συνολικούς αριθμούς για καθένα από τα προηγούμενα τέσσερα ακαδημαϊκά έτη. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2010 - 2011, ο αριθμός των βιβλίων / μονογραφιών που δημοσιεύθηκαν είναι ίσος με τον μέσο όρο των αντίστοιχων δημοσιεύσεων ($\Sigma = 4, M.O. = 4.2$) για τα τέσσερα προηγούμενα ακαδημαϊκά έτη, ενώ αξιοσημείωτη μείωση σε σχέση με τα δυο προηγούμενα ακαδημαϊκά έτη παρατηρείται στον αριθμό των βιβλιοκρισιών που συντάχθηκαν από μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος.

Στην ενότητα «Άλλες εργασίες» περιλαμβάνονται εκθέσεις ερευνητικών προγραμμάτων, επιμέλεια ειδικών τευχών επιστημονικών περιοδικών, μεταφράσεις επιστημονικών έργων, αναρτημένες ανακοινώσεις και στρογγυλά τραπέζια σε επιστημονικά συνέδρια, διοργάνωση συμποσίων, εργαστηρίων και ομάδων εργασίας σε επιστημονικά συνέδρια, δημοσιεύσεις στον τύπο και ομιλίες. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2010 - 2011, ο συνολικός αριθμός των εργασιών που εντάσσονται στην ενότητα αυτή είναι ίσος με τον μέσο όρο των αντίστοιχων εργασιών ($\Sigma = 30, M.O. = 30.2$) για τα τέσσερα προηγούμενα ακαδημαϊκά έτη.

Οι δείκτες αναγνώρισης του ερευνητικού έργου που διεξάγεται στο Τμήμα παρουσιάζονται στο Παράρτημα, στον Πίνακα 16. Το ερευνητικό έργο που διεξάγεται στο Τμήμα φαίνεται να τυγχάνει αναγνώρισης, η οποία αντανakλάται κυρίως στον αριθμό των ετεροαναφορών στις δημοσιεύσεις των μελών Δ.Ε.Π., στις συμμετοχές τους σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων καθώς και στις προσκλήσεις που δέχθηκαν τα μέλη Δ.Ε.Π. για διαλέξεις. Ειδικότερα, όπως φαίνεται στον Πίνακα 16, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2010 - 2011, ο συνολικός αριθμός των ετεροαναφορών ($\Sigma = 302$) σχεδόν τριπλασιάστηκε

σε σύγκριση με τον αντίστοιχο αριθμό τους κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2006 - 2007 ($\Sigma = 107$) και 2007 - 2008 ($\Sigma = 100$).

Επιπλέον, καταγράφεται αύξηση του αριθμού των ετεροαναφορών σε σύγκριση και με τα δυο προηγούμενα ακαδημαϊκά έτη (2008 - 2009: $\Sigma = 190$, 2009 - 2010: $\Sigma = 287$). Ωστόσο, ο ρυθμός της αύξησης των ετεροαναφορών από το ακαδημαϊκό έτος 2009 - 2010 ως το 2010 - 2011 φαίνεται αξιοσημείωτα μειωμένος σε σύγκριση με τον αντίστοιχο ρυθμό για τα προηγούμενα ακαδημαϊκά έτη (ο συνολικός αριθμός των προστιθέμενων ετεροαναφορών, $\Sigma = 15$, αντιστοιχεί περίπου στο 1/6 του αριθμού των προστιθέμενων ετεροαναφορών από το 2007 - 2008 ως το 2008 - 2009, $\Sigma = 90$, καθώς και από το 2008 - 2009 ως το 2009 - 2010, $\Sigma = 97$). Το σύνολο των συμμετοχών σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων για το ακαδημαϊκό έτος 2010 - 2011 ξεπερνά το μέσο όρο συμμετοχών, όπως αυτός διαμορφώνεται για τα τέσσερα προηγούμενα ακαδημαϊκά έτη: $\Sigma = 21 > \text{M.O.} = 18.7$. Το ίδιο παρατηρείται και για το σύνολο των προσκλήσεων για διαλέξεις: $\Sigma = 11 > \text{M.O.} = 6.7$.

Αντίθετα, επισημαίνεται ότι το σύνολο των συμμετοχών σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών για το ακαδημαϊκό έτος 2010 - 2011 υπολείπεται του αντίστοιχου μέσου όρου για τα τέσσερα προηγούμενα ακαδημαϊκά έτη: $\Sigma = 20 < \text{M.O.} = 26.5$.

Η καταγραφή της διεθνούς/ακαδημαϊκής παρουσίας του Τμήματος παρουσιάζεται στον Πίνακα 17 του Παραρτήματος. Η συμμετοχή των μελών του Τμήματος σε διεθνή ανταγωνιστικά προγράμματα είναι αξιοσημείωτη με σύνολο 12 συμμετοχές ($\text{M.O.} = 2$) στα 6 ακαδημαϊκά έτη από το 2006 έως το 2011. Τα μέλη του Τμήματος συμμετείχαν στα ερευνητικά προγράμματα κυρίως ως συνεργάτες (partners) και όχι ως συντονιστές. Η τάση στον αριθμό συμμετοχής είναι ανοδική, καθώς, ο αριθμός συμμετοχών αυξήθηκε από 1 συμμετοχή το έτος 2005-2006 σε 3 συμμετοχές το έτος 2010-2011.

Επίσης, η χρηματοδότηση που λαμβάνουν τα μέλη του Τμήματος από διεθνείς φορείς και διεθνή προγράμματα έρευνας είναι σημαντική, καθώς, στα 6 προηγούμενα χρόνια ο συνολικός αριθμός χρηματοδοτήσεων ήταν 10 ($\text{M.O.} = 1.7$). Η τάση αυτών των χρηματοδοτήσεων είναι πτωτική, καθώς περιορίστηκαν στη 1 χρηματοδότηση για το έτος 2010-2011 από τις 3 που καταγράφηκαν το 2005-2006.

Ο αριθμός των μελών ΔΕΠ του Τμήματος που κατέχουν διοικητές θέσεις σε διεθνείς ακαδημαϊκούς και ερευνητικούς οργανισμούς ή σε επιστημονικές εταιρίες, παραμένει σταθερός για το διάστημα των 6 χρόνων της καταγραφής. Το σύνολο των θέσεων που κατέχουν τα μέλη ΔΕΠ είναι 29 ($\text{M.O.} = 4.84$), με σταθερότητα για τα 6 χρόνια (6 θέσεις για το έτος 2005-2006 και 5 θέσεις για το έτος 2010-2011).

1.3. Κινητικότητα φοιτητών/τριών και μελών ΔΕΠ του Τμήματος

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα 9, το σύνολο των προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος Ψυχολογίας που φοίτησαν σε Α.Ε.Ι. του εξωτερικού, κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2005-06 έως 2010-11, ανέρχεται στους 166. Πρόκειται για τους φοιτητές οι οποίοι μετακινήθηκαν στα πλαίσια του προγράμματος Erasmus σε πανεπιστήμια της Ευρώπης με τα οποία το Τμήμα Ψυχολογίας έχει συνάψει διμερείς συμφωνίες κινητικότητας φοιτητών.

Αντίστοιχα, επισκέφθηκαν το Τμήμα μας κατά την ίδια περίοδο 37 φοιτητές από ευρωπαϊκά πανεπιστήμια. Μετακινήσεις φοιτητών από και προς σε άλλα ΑΕΙ της χώρας δεν ήταν δυνατές στα πλαίσια του προηγούμενου νομικού πλαισίου.

Ως προς την κινητικότητα του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος, 35 Μέλη Δ.Ε.Π. δίδαξαν σε άλλα ΑΕΙ του εσωτερικού και 36 σε πανεπιστημιακά ιδρύματα του εξωτερικού. Επίσης, δίδαξαν στο Τμήμα Ψυχολογίας 33 μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων ΑΕΙ της χώρας και 26 μέλη πανεπιστημιακών ιδρυμάτων του εξωτερικού.

1.4. Συμμετοχή φοιτητών και μελών ΔΕΠ του Τμήματος σε διατμηματικά Π.Μ.Σ.

Στον Πίνακα 11 παρουσιάζονται πληροφορίες σχετικά με τη συμμετοχή μελών ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος Ψυχολογίας Α.Π.Θ. ή άλλων Α.Ε.Ι. ή Τμημάτων καθώς και φοιτητών του Τμήματος Ψυχολογίας Α.Π.Θ. ή φοιτητών άλλων Α.Ε.Ι. ή Τμημάτων σε διαπανεπιστημιακά/ διατμηματικά προγράμματα Μεταπτυχιακών σπουδών.

Κατά τη χρονική περίοδο 2005-2011, συνολικά 43 ήταν οι συμμετοχές ($\Sigma = 43$) μελών ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος σε προγράμματα άλλων ΑΕΙ ή Τμημάτων του εσωτερικού ή του εξωτερικού. Δεν παρατηρείται κάποια αξιοσημείωτη αλλαγή ως προς τον αριθμό των μελών που δίδαξαν σε άλλο ΑΕΙ ή Τμήμα της ημεδαπής το έτος 2010-2011 ($\Sigma = 4$) σε σχέση με τα προηγούμενα πέντε ακαδημαϊκά έτη (2009-10: $\Sigma = 5$, 2008-09: $\Sigma = 5$, 2007-08: $\Sigma = 4$, 2006-07: $\Sigma = 5$, 2005-06: $\Sigma = 5$, Μ. Ο. = 4,8). Όσον αφορά σε Τμήματα ή ΑΕΙ του εξωτερικού, ο αριθμός μελών ΔΕΠ του Τμήματος Ψυχολογίας που δίδαξαν στην αλλοδαπή παρουσιάζει μια αυξητική τάση την ακαδημαϊκή χρονιά 2010-2011 ($\Sigma = 4$) σε σχέση με τα προηγούμενα έτη (Μ.Ο. = 2,2)

Σχετικά με μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων Τμημάτων ή ΑΕΙ από ιδρύματα του εσωτερικού ή εξωτερικού που δίδαξαν στο Τμήμα Ψυχολογίας Α.Π.Θ., δεν παρατηρείται αλλαγή κατά το έτος 2010-2011 (ιδρύματα εσωτερικού: $\Sigma = 6$, ιδρύματα εξωτερικού: $\Sigma = 1$) συγκριτικά με την περίοδο 2005-2009 (ιδρύματα εσωτερικού: Μ.Ο. = 6,4, ιδρύματα εξωτερικού: Μ.Ο. = 1,4). Ωστόσο, είναι αξιοσημείωτη η διαφορά που υπάρχει ανάμεσα σε ιδρύματα της ημεδαπής και αλλοδαπής, καθώς οι περισσότερες συμμετοχές κατά την περίοδο 2005-2011 έχουν πραγματοποιηθεί από μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού της ημεδαπής ($\Sigma = 38$), ενώ λιγότερες από μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού πανεπιστημίων άλλων χωρών ($\Sigma = 8$).

Μηδενική είναι η συμμετοχή φοιτητών άλλων Τμημάτων ή ΑΕΙ του εσωτερικού ή εξωτερικού σε προγράμματα του Τμήματος κατά τη χρονική περίοδο 2005-2011. Ωστόσο, ετησίως 5-6 φοιτητές του Τμήματος Ψυχολογίας του ΑΠΘ φοίτησαν σε διαπανεπιστημιακά ή διατμηματικά προγράμματα της ημεδαπής. Δεν παρατηρείται κάποια μεταβολή ως προς τον αριθμό συμμετοχών κατά το έτος 2010-2011 ($\Sigma = 6$) σε σχέση με τη χρονική περίοδο των πέντε προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών (2009-10: $\Sigma = 6$, 2008-09: $\Sigma = 5$, 2007-08: $\Sigma = 6$, 2006-07: $\Sigma = 6$, 2005-06: $\Sigma = 5$, Μ.Ο. = 5,6).

2. Θετικά και αρνητικά σημεία

2.1. Θετικά σημεία

Τα επιτεύγματα της ακδημαϊκής χρονιάς του 2010-11 συνδέονται τόσο με τη συνολική πορεία ανάπτυξης και λειτουργίας του Τμήματος Ψυχολογίας όσο και με την αποτελεσματικότητα συγκεκριμένων παρεμβάσεων στο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών.

Για το πρώτο, ο συγκριτικός σχολιασμός (βλ. Ι) των απογραφικών στοιχείων της τελευταίας εξαετίας δείχνει ότι το Τμήμα Ψυχολογίας παρουσιάζει μία σταθερή πορεία ανάπτυξης διατηρώντας το υψηλό επίπεδο σπουδών όπως φαίνεται από την κατά μέσο όρο βαθμολογία φοιτητών (αρκετά καλή), την υψηλή ζήτηση μεταπτυχιακών προγραμμάτων - παρότι με πολύ ανταγωνιστικές διαδικασίες εισαγωγής - την υψηλή βαθμολογία αποφοιτησάντων (μέσος όρος των τριών κατευθύνσεων 8.40 - 9.50) και την υψηλή ποιότητα διατριβών.

Εξίσου σταθερή είναι και η συνεχιζόμενη υψηλού επιπέδου παραγωγή των μελών ΔΕΠ του Τμήματος σε έρευνα, δημοσιεύσεις, αναγνώριση και διεθνή παρουσία (βλ. 1.2). Το υψηλό επίπεδο δεν φαίνεται μόνον από τους αυξανόμενους αριθμούς δημοσιεύσεων στον διεθνή και ελληνικό χώρο και τους αντίστοιχους δείκτες αναγνώρισης αλλά και από την ποικιλότητα των επιστημονικών και κοινωνικών δράσεων των μελών του Τμήματος. Το συγγραφικό και ερευνητικό έργο και η συμμετοχή σε διεθνή προγράμματα (πολύ συχνά χρηματοδοτούμενα) συνυπάρχουν με άλλες δραστηριότητες όπως παρουσία μελών ΔΕΠ σε διεθνείς οργανισμούς, επιτροπές και συνέδρια.

Τέλος, ο σχεδιασμός και η εφαρμογή αλλαγών στο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών, οδήγησαν στην ανασυγκρότηση των γνωστικών αντικειμένων, επαναδιοργανώνοντας τον αριθμό και το περιεχόμενο του εκάστοτε αντικειμένου (μείωση αριθμού μαθημάτων, σύνδεση θεωρίας και εφαρμογών, διδασκαλία ανά ενότητες). Παρότι τα αποτελέσματα αυτών των αλλαγών εξαιτίας της φύσης τους, δεν είναι ορατά στην πρώτη ακαδημαϊκή χρονιά στην οποία υλοποιήθηκαν, η ουσιαστική διαφοροποίηση αναμένεται να φανεί μακροπρόθεσμα (όχι μόνον από πλευράς αύξησης αριθμού φοιτητών που παρακολουθούν αλλά, κυρίως από πλευράς πρόσληψης των μαθημάτων εκ μέρους των φοιτητών για τη ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης, την επικαιροποίηση της γνώσης και της σύνδεσης της με τρέχοντα κοινωνικά ζητήματα). Εν κατακλείδι, το μεγαλύτερο επίτευγμα θεωρείται η διατήρηση της υψηλής στάθμης του Τμήματος στις παρούσες δυσχερείς οικονομικές συνθήκες.

Πιο συγκεκριμένα, και με βάση τους πίνακες, τα θετικά σημεία του Τμήματος είναι τα εξής:

Προπτυχιακές σπουδές: Η εφαρμογή του νέου προγράμματος σπουδών, το οποίο δίνει έμφαση στις πρακτικές ασκήσεις και εφαρμογές στην απόκτηση δεξιοτήτων, και στη σε βάθος γνώση και κριτική σκέψη.

Μέλη ΔΕΠ: Παρά τη μείωση του προσωπικού κατά ένα μέλος και λιγότερους ειδικούς επιστήμονες, η επιστημονική και κοινωνική συμβολή του Τμήματος παραμένει υψηλή. Μάλιστα υπήρξε αύξηση των δημοσιεύσεων των μελών ΔΕΠ σε περιοδικά (μεταβολή 1,16%), σε συλλογικούς τόμους (1,34%) και σε αριθμό ανακοινώσεων (1,13%) σε σχέση με το Μ.Ο των τεσσάρων προηγούμενων ετών. Στους υπόλοιπους δείκτες έργου υπάρχει σταθερότητα.

Ως προς τις ετεροαναφορές το σύνολο σχεδόν τριπλασιάστηκε σε σχέση με τα προηγούμενα έτη.

Η συμμετοχή σε συντακτικές επιτροπές και επιστημονικούς οργανισμούς παραμένει υψηλή καθώς και η συμμετοχή σε διεθνή ερευνητικά προγράμματα.

Η συμμετοχή σε διατμηματικά ΠΜΣ παραμένει σταθερά υψηλή ενώ υπάρχει αύξηση σε μέλη ΔΕΠ που δίδαξαν σε Διατμηματικά ΠΜΣ στο εξωτερικό.

Κινητικότητα φοιτητών: Υπάρχει σταθερά υψηλή συμμετοχή φοιτητών του Τμήματος σε προγράμματα ERASMUS και των μελών ΔΕΠ σε προγράμματα SOCRATES.

2.2 Αρνητικά σημεία και προβλήματα

- Ο αριθμός των φοιτητών που συμμετείχαν στην αξιολόγηση για το ακαδημαϊκό έτος 2010-11 ήταν μικρός. Εμμέσως εξάγεται το συμπέρασμα ότι και ο αριθμός των φοιτητών που παρακολούθησαν τα μαθήματα ήταν επίσης περιορισμένος.
- Παραμένει η απόκλιση μεταξύ των φοιτητών που δηλώνουν τα μαθήματα και αυτών που προσέρχονται στις εξετάσεις.
- Ο συνολικός αριθμός των αποφοιτησάντων από το πρόγραμμα των μεταπτυχιακών σπουδών είναι μειωμένος, συγκρινόμενος με τον αντίστοιχο των προηγούμενων ετών, η μείωση αυτή αφορά τους αποφοιτήσαντες από τους τομείς της Γνωστικής - Νευροψυχολογίας και της Σχολικής - Εξελεγκτικής.
- Η υποδομή του Τμήματος όσον αφορά στα εποπτικά μέσα διδασκαλίας είναι ανεπαρκής.
- Προβληματική εξακολουθεί να παραμένει η δυνατότητα προσέλκυσης ξένων φοιτητών (προπτυχιακών και μεταπτυχιακών) στο πλαίσιο του Erasmus ή άλλων αντίστοιχων προγραμμάτων ανταλλαγών, που οφείλεται στην αποκλειστική χρήση της ελληνικής γλώσσας ως γλώσσας διδασκαλίας. Το Τμήμα πρέπει να εξετάσει σοβαρά την περίπτωση προσφοράς μαθημάτων και στην αγγλική γλώσσα, στο μέλλον, αν επιθυμεί να έχει μια μεγαλύτερη διεθνή παρουσία στον διδακτικό τομέα. Μια τέτοια πρωτοβουλία, παρόλα αυτά, συνδέεται άμεσα και με την αύξηση του διδακτικού δυναμικού του Τμήματος, το οποίο αυτή τη στιγμή είναι εξαιρετικά μειωμένο και, ως εκ τούτου, επιβαρύνεται σημαντικά με αυξημένα διδακτικά καθήκοντα σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο.

Επιμέρους αρνητικά στοιχεία που προκύπτουν από τους πίνακες μπορούν να θεωρηθούν τα εξής:

Προπτυχιακές σπουδές:

(α) Ένας μεγάλος αριθμός φοιτητών >40% αποφοιτούν σε 5 ή 6 έτη αντί των 4, και ο Μ.Ο. του βαθμού πτυχίου είναι σχετικά χαμηλός.

(β) Δεν είναι γνωστό πόσοι από τους φοιτητές είναι εργαζόμενοι και πώς αυτό επηρεάζει τις σπουδές τους.

(γ) Δεν είναι γνωστή η επαγγελματική πορεία των αποφοίτων και ο αριθμός αυτών που γίνονται δεκτοί για σπουδές μεταπτυχιακού επιπέδου στο εξωτερικό.

(δ) Η παρακολούθηση της διδασκαλίας (με βάση τη συμμετοχή στις αξιολογήσεις) εξακολουθεί να είναι χαμηλή, αν και η συμμετοχή σε Ασκήσεις και Εφαρμογές είναι υψηλή.

Μεταπτυχιακές σπουδές:

(α) Η ζήτηση είναι υψηλή αλλά δεν υπάρχει δυνατότητα μεγαλύτερης απορρόφησης και για λόγους ποιότητας των υποψηφίων.

(β) Επιπλέον, φαίνεται να υπάρχει μη έγκαιρη αποφοίτηση από τα ΠΜΣ και συσσώρευση μετά την παρακολούθηση των μαθημάτων.

(γ) Ο αριθμός των υποψήφιων διδασκτόρων είναι σχετικώς μεγάλος σε σχέση με τον αριθμό μελών ΔΕΠ.

Μέλη ΔΕΠ:

(α) Δεν υπάρχει αναπλήρωση μελών ΔΕΠ που αποχώρησαν από την υπηρεσία

(β) Υπάρχει μείωση αριθμού ειδικών επιστημόνων.

3. Προτάσεις βελτίωσης

Η γενική εικόνα του Τμήματος κατά το 2010-2011 είναι προς την επιθυμητή κατεύθυνση. Εξακολουθούν όμως να υπάρχουν σημεία που είναι δυνατό να βελτιωθούν. Τα σημεία αυτά είναι τα ακόλουθα:

- (α) Χρειάζεται η Γραμματεία του Τμήματος να δημιουργήσει υποδομή για την παρακολούθηση των αποφοίτων ως προς τις σπουδές και την επαγγελματική αποκατάσταση.
- (β) Είναι σημαντικό το Τμήμα να γνωρίζει την πορεία σπουδών των εργαζόμενων φοιτητών και τη συμμετοχή τους σε Ασκήσεις και Εφαρμογές που συνιστούν σημαντικό μέρος του προγράμματος σπουδών.
- (γ) Με την αλλαγή του προγράμματος σπουδών αναμένεται να βελτιωθεί και η ποιότητα σπουδών αλλά και ο χρόνος φοίτησης. Ιδιαίτερως πρέπει να προσεχθεί η γενικότερα χαμηλή επίδοση και βαθμός πτυχίου, αλλά και το χαμηλό ποσοστό παρακολούθησης των θεωρητικών μαθημάτων/διαλέξεων.
- (δ) Απαιτείται μεγαλύτερη προβολή του ΠΜΣ του Τμήματος σε Ελλάδα και εξωτερικό για προσέλκυση υψηλότερου επιπέδου φοιτητών. Η χρηματοδότηση (υποτροφίες, συμμετοχή σε επιδοτούμενα προγράμματα) υποψήφιων διδασκόντων από την Ελλάδα και το εξωτερικό είναι αναγκαία, για υψηλού επιπέδου διδάκτορες.
- (ε) Η μη αναπλήρωση μελών ΔΕΠ που αποχωρούν για οποιοδήποτε λόγο από το Τμήμα είναι μια δυσμενής προοπτική για το μέλλον του Τμήματος και την ποιότητα σπουδών.
- (στ) Η διεθνής εικόνα, συνεργασίες και υψηλού επιπέδου επιστημονική παραγωγή των μελών ΔΕΠ χρειάζεται να συνεχιστεί με εντατικότερους ρυθμούς παρά την οικονομική δυσπραγία. Η πρωτοτυπία του έργου και η εξωστρέφεια στις δημοσιεύσεις σε περιοδικά με υψηλό δείκτη απήχησης είναι ακόμη πιο σημαντική σήμερα που οι ρυθμοί ανάπτυξης άλλων χωρών είναι πολύ μεγαλύτεροι αυτών της χώρας μας. Η συνεργασία σε ερευνητικές ομάδες τόσο στο εσωτερικό όσο και το εξωτερικό αλλά και η συνεργασία σε διδακτικό επίπεδο για την αντιμετώπιση των αυξημένων διδακτικών αναγκών είναι απαραίτητη.

Πίνακες

